

KOMENTAR BIBLIJE - "Vajesev" (1. Mojsijeva 37,1 - 40,23)

Nehemija Gordon

Jono: Počinjemo sa poglavljem 37: „*Jakov je ostao da živi u zemlji u kojoj je njegov otac bio stranac, u hananskoj zemlji. Ovo su događaji iz Jakovljevog života. Kada je Josif imao sedamnaest godina, čuvao je stado ovaca sa svojom braćom i pošto je još bio veoma mlad, bio je sa sinovima Vale i Zelfe, koje su bile žene njegovog oca. Josif je svom ocu donosio loš glas o njima. A Izrael je voleo Josifa više nego sve svoje ostale sinove, jer mu se rodio pod starost. On mu je načinio dugu prugastu haljinu s rukavima. Kad su njegova braća videla da ga njihov otac voli više nego sve njih, počeli su da ga mrze i nisu mu mogli mirno ni reč reći.*“ Zatim je Josif usnuo san i ispričao ga braći, što mu nije donelo mnogo dobrog, jer su ga još i više zamrzeli. „*On im je rekao: „Molim vas, čujte kakav sam san usnio. Nasred njive smo vezivali snopove i tada se moj snop podigao i stao uspravno, a vaši snopovi su ga okružili i poklonili mu se.*“ A njegova braća su mu rekla: „*Da nećeš možda da budeš car nad nama? Da nećeš možda da vladaš nad nama?*“ Tako su našli još jedan razlog da ga mrze zbog njegovih snova i njegovih reči.“

Nehemija, da li još negde vidimo uticaj snova u Bibliji kao u ovom odeljku Tore?

Nehemija: To je zanimljivo pitanje. Svakako da ima naznaka snova, što je u ovom odeljku Tore fokus. Takođe, postoji naznaka u 3. Moj., gde je Mojsijevo proročanstvo jedinstveno. Bog je razgovarao s njim licem u lice, a sa svim ostalim prorocima je Bog govorio preko vizija i snova. Vizije se odnose na neku vrstu posebnog stanja ili pak na san. Razlika je što je Mojsije bio potpuno svestan dok je slušao Božiji glas. To nije bio san.

Jono: Zatim se priča nastavlja: „*Posle toga on je usnio još jedan san, pa ga je ispričao svojoj braći: „Usnio sam još jedan san, a to se sunce, mesec i jedanaest zvezda klanjaju preda mnom.“ Kada je to ispričao svom ocu i svojoj braći, otac ga je prekorio: „Šta znači taj san koji si usnio? Da se nećemo možda ja i tvoja majka i tvoja braća klanjati pred tobom do zemlje?“ Njegova braća postala su ljubomorna na njega, ali njegov otac je čuvao te reči u svom srcu.*“ U ovome ima neke vere u snove, jer mi uvek sanjamo, samo zaboravimo kad se probudimo. Ponekad imamo veoma živopisne snove, a odeljci kao što je ovaj nas nagnaju na razmišljanje koliko ozbiljno treba da shvatamo snove.

Nehemija: Snovi moraju da se slažu sa Božijom reči. U 5. Moj. 13 se kaže da ako vam dođe neki sanjar ili snovi, da vam neki znak ili učini neko čudo, pa se to obistini ili se to čudo dogodi, a onda vam kaže da obožavate druge bogove, ne treba da slušate reči tog proroka ili sanjara. Moja lekcija ili princip koji izvlačim iz ovoga jeste da ako već izučavamo snove, oni moraju da se slažu sa Pismom. Ne možemo koristiti snove kako bismo Pismo pretvorili u kutiju snova. Moramo da koristimo Pismo kao neki filter pomoću kojeg razumevamo snove. Ako se nešto ne slaže sa Pismom, treba to odmah da odbacimo.

Jono: Dakle, ako snovi nisu u skladu sa Torom, na njih se ne treba oslanjati i treba ih zaboraviti. Idemo dalje „*Jednom su njegova braća otišla da pasu stado svog oca blizu Sihema. Posle nekog vremena Izrael reče Josifu: „Zar tvoja braća ne čuvaju stada blizu Sihema? Hajde da te pošaljem kod njih.“ Na to mu on odgovori: „Evo me.“ Otac mu zatim reče: „Molim te, idi tamo i vidi da li su tvoja braća živa i zdrava i da li je stado dobro, pa mi onda javi.*“ Ovo nije bio baš neki kratak put, govorimo o oko 65 milja, zar ne? Poslao ga je iz doline Hevron.

Nehemija: Ne postoji nešto što se zove dolina Hevron. Pitanje je onda šta je dolina Hevron, jer je Hevron planina. Možda se ovo odnosi na

neko geografsko područje koje mi danas ne znamo, ali se verovatno ne odnosi na Hevron, jer je to planina, a ne dolina.

Postoje različite hebrejske reči za dolinu, ona dolina koja se nalazi pored planine je nahau. Ono što ne bismo ovde imali je reč emek, što znači dubok i obično se odnosi na nešto što nije toliko značajno kao što bi bilo nešto što se nalazi oko Hevrona. Na primer, dolina Jordan je emek i ovo gde ja živim u dolini Refaim je emek, odnosno prostiru se na nekoliko kilometara. Možda kada bismo pogledali oko tog područja, možda bismo našli nešto slično. Međutim, možda se to odnosi na neko drugo područje, možda i negde u Sihemu.

Meni je veoma zanimljivo sledeće geografsko područje, ono gde on odlazi nakon Sihema. On odlazi u Dotan. U Dotanu se još nešto dogodilo, priča koja mi se veoma dopada. Radi se o proroku koji je bio u Dotanu, proroku Eliša (Jelisije). On se probudio ujutru i bio je okružen celom sirijskom vojskom. Njegov sluga mu je rekao da su okruženi, da su gotovi. On se zatim moli i kaže: „Gospode, molim te otvori oči moga sluga kako bi video šta ja vidim.“ Slugine oči su bile otvorene i video je da je Dotan osim sirijske vojske okružen još jednom vojskom - vojskom anđela. Tako su oni pobedili Sirijce. To se takođe desilo u Dotanu. Možda postoji neka povezanost s tim što je Josif zarobljen i poslat u zatočeništvo u Dotanu, a tamo su se kasnije pojavili anđeli.

Nehemija: U Psalmima 119:18 imamo stih gde govori „*Otvori mi oči, da bih video lepotu zakona tvoga*“. Ta reč koja se prevodi kao lepota - niflaot, može da se prevede i kao skrivene stvari zakona. Tu istu reč imamo u 5. Moj. 17, gde piše da ako ti je nešto teško da odlučiš, bukvalno piše da je nešto skriveno od tebe, odnosno ne možeš da razumeš kako da se ponašaš u određenoj situaciji, onda treba da odeš kod sveštenika ili u hram ili kod sudije, gde Gospod izabere. Međutim, David ovde govori „*Otvori mi oči, da bih video skrivene stvari zakona*

tvoga.“ On nema pristup sudijama, visokom svešteniku, hramovi su bili uništeni i šta sada treba da radimo? To je molitva koju nam je On dao, gde možemo da Mu se molimo i da ga pitamo da nam otvori oči. Isto tako se i Jelisije molio da Gospod otvori oči njegovom sluzi kako bi video anđele.

„Otvori mi oči, da bih video lepotu zakona tvoga.“ Amin!

Jono: Sada idemo dalje, stih 18 *„Oni su ga ugledali izdaleka, i pre nego što im se približio, lukavo su smislili kako da ga ubiju. Zato su jedan drugom rekli: „Evo dolazi onaj koji snove sanja. Hajde da ga ubijemo i da ga bacimo u neku jamu za vodu. Reći ćemo da ga je proždrla neka opasna zver. Da vidimo šta će onda biti od njegovih snova.“ Kada je Ruvim to čuo, pokušao je da ga izbavi iz njihovih ruku. Zato je rekao: „Nemojmo pogubiti njegovu dušu.“ Zatim je još rekao: „Nemojte prolivati krv. Bacite ga u ovu jamu koja je u pustinji i ne dižite ruke na njega.“ On je nameravao da ga izbavi iz njihovih ruku i da ga vrati ocu.“*

Dakle, on je hteo da ga spase tako što će ga baciti u jamu, naučiti ga lekciju, a zatim ga pustiti kući, je li tako?

Nehemija: Zapravo, kasnije saznajemo da ga je Ruvim hteo spasiti. Oni su već odlučili da će ga bace u jamu, a Ruvim im je naizgled predlagao da ga bace u jamu kako bi umro od žeđi, ali njegova namera je bila da se zaista kasnije vrati i spasi ga. On se kasnije vratio do jame i video da njega više nema, bio je prodat u ropstvo.

Kit: Koje je značenje količine novca za koju su ga prodali? Koja je vrednost toga za šta su ga prodali?

Jono: Dakle, nalazimo se u stihu 28, gde piše da su ga prodali za dvadeset srebrenika.

Nehemija: To je verovatno bila cena roblja na tržištu. Ismailci su znali koliko robovi koštaju u Egiptu. Njihova profesija je bila da su Ismailci, što

ne znači da su nužno bili Ismailovi potomci. Ismailac se odnosi na svakog ko putuje u karavanima. Bili su deo međunarodnih karavana koji su putovali kroz Izrael iz Iraka, odnosno Mezopotamije prema Egiptu. Oni su znali da im je to posao. To što je on koštao dvadeset srebrenjaka je moglo da bude zbog različitih faktora.

Jono: „*Tada su uzeli Josifovu dugu haljinu, zaklali jarca i nekoliko puta umočili haljinu u krv. Posle toga su tu dugu prugastu haljinu poslali svom ocu i poručili: „Našli smo ovu haljinu. Molimo te, vidi da li je to haljina tvog sina ili nije.“ Kad ju je bolje pogledao, povikao je: „To je haljina mog sina! Josifa je sigurno proždrla neka opasna zver! Rastrgla ga je na komade!“ Tada je Jakov razderao svoj ogrtač, vezao kostret oko bedara i dugo tugovao za svojim sinom!*“ Oni ne samo da su učinili užasnu stvar Josifu, nego i sopstvenom ocu. Iako su svi pokušavali da ga uteše, on se nije dao utešiti nego je rekao: „*S tugom ću sići kod svog sina u grob!*“ To je veoma teška stvar.

Nehemija: Pogledajte stih 30, koji govori o Ruvimu „*Onda je otišao kod svoje braće i povikao: „Nema deteta! Šta ću sad?!”*“ Zašto to Ruvim govori? Zašto je samo on tako očajan, dok ostala braća mirno sede? To je zato što je on najstariji brat. On je odgovoran za svog brata. Zatim piše još i ovo „*S tugom ću sići kod svog sina u grob!*“ Grob je na hebrejskom šeol, a šeol se u Tanahu ponekad prevodi kao grob, a ponekad tu reč prevode i kao pakao. Veoma selektivno prevode, ponekad iskoriste jednu reč, a ponekad neku drugu. Šeol je na hebrejskom mesto gde duh čoveka ide nakon što osoba umre.

Jono: „*U Egiptu su Madijanci prodali Josifa Petefriju, faraonovom dvoraninu, zapovedniku telesne straže.*“ Odjednom počinje ovo poglavlje 38, koje nema veze s ovim.

Nehemija: Ovo nas na neki način ostavlja u neizvesnosti, jer ne znamo šta se desilo Josifu. Uvodi nas u drugu priču, koja nam u tom

trenutku čudno izgleda i pitamo se zašto nam je to tada dato, jer želimo da znamo šta se desilo Josifu. U istoriji Izraela imamo Severno carstvo i Južno carstvo, u tom Južnom je dominirao Juda, a u Severnom Efraim, odnosno Josifov sin. Ovde možda imamo tu paradigmu, jer smo čuli priču o Efraimu, odnosno njegovom ocu Josifu, a onda odjednom čitamo o Judi, Josif je ostavljen po strani. Zato nam je data ta priča o Judi, jer gde bi drugo mogla da se stavi ta priča? Zapravo, vrlo je neobično u Tanahu i Tori da imamo priču koja traje ovoliko dugo kao što traje priča o Josifu. Počinje u poglavlju 37, te se nastavlja sve do kraja 1. Moj. do poglavlja 50. Osim ove priče, ne mogu da se setim nijedne druge koja toliko traje. Ovde nam je zato izneta sporedna priča.

Jono: Dakle, ovde nam se uvodi priča o Judi, koji se odvojio od svoje braće i posetio određenog Odolamca. *„Tamo je Juda video kćer nekog Hananca koji se zvao Suva. On ju je uzeo za ženu i legao s njom. Ona je zatrudnela i rodila sina, kome je on dao ime Ir.“*

Nehemija: To je veoma zanimljivo pitanje, jer je ponekad očigledno šta neko ime znači, kao što je na primer Juda ili Johanan, a zatim postoje imena kao što je Ir. Ovde nam nije rečeno na šta se to odnosi i odakle dolazi. Ir može da znači budan, jer je možda bio svestan stvari, ali postoje i druga moguća značenja. U ovom slučaju nije potpuno jasno.

Jono: *„Opet je zatrudnela i rodila sina, kome je dala ime Onan.“* Šta to ime znači?

Nehemija: To je još jedno takvo ime, koje možda dolazi iz reči "on" koje može da znači snaga, ali takođe i patnja. Međutim, možda dolazi i iz neke druge reči. U modernom hebrejskom je drugačije značenje.

Jono: *„Zatim je rodila još jednog sina i dala mu ime Sila.“*

Nehemija: Sila znači dete ili potomak.

Jono: „*Juda je za svog prvenca Ira uzeo ženu koja se zvala Tamara. Ali Judin prvenac Ir bio je zao u Gospodnjim očima, pa ga je zato Gospod pogubio.*“ Mi ne znamo na koji način je on bio zao.

Nehemija: On je bio Judin prvenac, zašto se za njega smatralo da treba da bude na nekom višem nivou? Postojao je veliki broj zlih ljudi na zemlji, kao što je Hitler, pa Bog opet nije ubio Hitlera u njegovoj mladosti. Zašto je Judin prvenac morao da ima taj visoki standard, dakle ako je zao, Bog je morao da ga se reši. On ne sme da ima potomke. Ko će se roditi od prvenca Judinog? Mesija. Možda Bog nije hteo da se Mesija rodi od nekoga ko je tako zao. Posle njega ni Onan nije mogao da bude taj koji će imati potomstvo, a treći sin je bio u redu.

Jono: Dakle, ono što se desilo sledeće „*Zbog toga je Juda rekao Onanu: „Lezi sa ženom svog brata, sklopi s njom deverski brak i tako podigni potomstvo svom bratu.*“ Ali Onan je znao da to potomstvo neće biti njegovo, i zato je, kad je imao odnose sa ženom svog brata, prosipao svoje seme na zemlju da ne bi dao potomstvo svom bratu. To što je radio bilo je zlo u Gospodnjim očima, pa je zato i njega pogubio.“ Koji je ovde tačno bio njegov greh? Da li on nije ispunio svoju dužnost kao brata?

Nehemija: Ovde moramo da objasnimo kulturno nasleđe. Na hebrejskom ovde imamo reč koja se ne pojavljuje na engleskom, koja kaže - lezi sa ženom svog brata, sklopi s njom deverski brak i tako podigni potomstvo svom bratu. Na hebrejskom zapravo kaže "jabem" - zapovedni glagol, a "jibum" je na engleskom deverski brak, a većina ljudi nema pojma šta to znači, kao ni ja. Ne znam odakle taj pojam, mislim da zapravo dolazi iz latinskog. "Jibum" se na hebrejskom odnosi na to kad muškarac umre bez potomstva, bratova je dužnost da oženi njegovu ženu i da mu podigne potomka. Taj potomak neće biti njegov sin, nego sin njegovog umrlog brata. To je veoma zanimljivo, jer u 3. Moj. 18 i 20

zapravo zabranjeno da oženiš bratovu ženu, čak i ako ti je brat mrtav. Ovo je izuzetak od pravila, jedini izuzetak gde je dozvoljeno da oženiš bratovu ženu, a to je ako ti brat umre bez potomstva. Onda ti zapravo postaje dužnost da to učiniš. On nije tu dužnost mogao da izbegne, zato je uradio to što je uradio. Ono što je ovde greh jeste što je imao odnos sa bratovom ženom, pretvarajući se da podiže decu za svog brata. On iskorištava nju, a ne ispunjava dužnost, što je na neki način oblik preljube. To predstavlja incest.

Jono: *„Zbog toga je Juda rekao svojoj snahi Tamari: „Ostani udovica u kući svog oca dok moj sin Sala ne odraste,“ jer je pomislio: „Moglo bi se desiti da i on umre kao njegova braća.“ Tako je Tamara otišla da živi u kući svog oca. Posle mnogo vremena umrla je Suvina kći, Judina žena, i Juda je neko vreme bio u žalosti. Zatim je zajedno sa svojim prijateljem Irom Odolamcem otišao u Tamnu kod ljudi koji su strigli njegove ovce.“*

Nehemija: Mislim da je jedna od poruka ovde da je Juda osuđivao Tamaru, a krivica je bila njegovih sinova. Nije hteo da je njegov još jedan sin oženi jer se plašio što su dvojica umrli što su bili s njom. Međutim, to nije bila njena krivica, a na kraju priče on govori da je ona pravednija od njega. Ona se pretvarala da je prostitutka i činila je što je činila, pa ipak joj on govori da je ona pravednija od njega. Razlog što je ona bila pravednija jeste što je on nju osudio na život udovice, nije mogla da se preuda u tom kulturnom kontekstu. To je zato što je on krivio nju, umesto da preuzme odgovornost za dela svojih sinova. To je u nekoj meri zaista i bila njegova odgovornost, koju je pokušao da prebaci na ženu. Mislim da u tome ima poruka da ne treba uvek da krivimo ženu. To je u tadašnjoj kulturi verovatno bilo prirodno, kada bi se nešto desilo ružno, okrivila bi se žena. U ovom slučaju je muškarac bio kriv i on je morao da preuzme odgovornost.

Jono: Ono što se posle desilo jeste da je ona izašla na put, prerušila se, on je pomislio da je bludnica, te je legao s njom, zatim se dešava razmena, a za nekoliko meseci je saznala da je trudna. Zatim su njemu rekli da mu je snaha trudna, da je bludnica. Juda je rekao „*Izvedite je da se pogubi i spali.*“ To je strašno.

Nehemija: Zašto on govori da je spale? Zato što je počinila preljubu prema njihovom shvatanju, u toj kulturi i društvu. Jedina osoba za koju je smela da se uda je neko ko je direktna rodbina njenom preminulom mužu. Prvi za kojeg je smela da se uda jeste njegov sina Sala, a Juda nije hteo da joj dopusti da se uda za njega. U jednu ruku, on joj govori da nema nikoga za koga sme da se uda, a u drugu ruku kada je učinila ono što žena prirodno čini, osudio je da je bludnica. Zato je na kraju on priznao da je ona pravednija od njega, da je on pogrešio. On ju je osudio na život udovice i nije imao pravo da to učini.

Želim da se vratim na stih 15 koji ste vi samo uzgred spomenuli. Želim da pročitam šta bukvalno kaže na hebrejskom - Pomislio je da je bludnica jer je pokrila svoje lice. To je očigledno bio običaj kod starih hananskih prostitutki. Stajale bi na putu pokrivenih lica. Postojalo je verovatno više razloga zašto su to činile. Prvi razlog je je to bio mali grad i svako bi znao da je ona prostitutka, tako da je prekrila lice kako je ne bi prepoznali. Drugi razlog je to što ona nije bila samo obična prostitutka. Ona je *kadeša*, što znači hramska prostitutka, tako da kada su imali odnose sa kadešom, to je značilo da imaju odnose sa božicom. Plaćali su novcem kadeši, odnosno plaćali su hramu, paganskom hramu. To je ovde veoma značajno, razlog zašto je prepostavio da je prostitutka je taj što je imala pokriveno lice. Takođe, nije ni prepoznao ko je ona. U starom Izraelu, u starom Hananu, kada bi žena bila pokrivenog lica to je značilo da je prostitutka. To nije bio znak pristojnosti, to je bio signal

ljudima da je ona prostitutka, da nudi takve usluge. To je značilo u hebrejskoj kulturi, u staroj kulturi pokrivanje lica.

Ona je rodila blizance - Faresa i Zaru. Fares je predak Davidov i Mesijin.

Jono: U međuvremenu, u poglavlju 39, „*Josif je odveden u Egipat. Egipćanin Petefrije, faraonov dvoranin i zapovednik telesne straže, kupio ga je iz ruku Ismailaca koji su ga odveli tamo.*“ Ono što se desilo jeste da je on postao blagoslovljen, sve što se dešavalo u njegovoj kući, čak i u njegovim poljima, sve je dobro išlo dok se Josif o svemu brinuo. Dalje nam piše „*A Josif je izrastao u mladića lepog stasa i lepog lica. Posle nekog vremena žena njegovog gospodara bacila je oko na Josifa i rekla mu: „Lezi sa mnom.*““ On je rekao da neće, jer mu je njen muž dao sve što ima i onda on kaže „*Kako bih onda mogao da učinim tako veliko zlo i da zgrešim Bogu?*“ To bi njemu bio greh protiv Boga, protiv njegovog gospodara i protiv samog sebe.

Nehemija: Egipćani su činili, kao što ćemo kasnije da vidimo u 3. Moj., svakakve seksualne perverzije, čak do te mere da je faraon bukvalno oženio svoju sestru. Morao je da oženi nekoga ko je bog kao što je on bio. Veoma bi moguće bilo da je Josif pitao njenog muža, muž bi rekao da može da legne s njom, ali je Josif rekao da on ne može to da uradi. Zašto je to rekao? Zato što bi to bio greh protiv Gospoda, on nije mario šta bi njen muž rekao.

Jono: Zanimljivo je to što ga je ona dan za danom molila da legne s njom, ali on nije hteo. Međutim, „*Jednog dana on je kao i obično ušao u kuću da uradi svoj posao, a unutra nije bilo nikoga od ukućana.*“ Ona ga je uhvatila za haljinu, ali on je pobegao, ali mu je ostao deo haljine u ruci. Ona se osetila odbačenom i zato je izmislila priču da je on dolazio kod nje i da je on to tražio od nje. „*Dozvala je ukućane i rekla im: „Gle,*

doveo nam je ovog čoveka Jevrejina da nam se podsmeva. On je došao kod mene da legne sa mnom, ali ja sam vikala iz sveg glasa.“

Nehemija: Dakle, on nam je doveo tog Jevrejina "micahek bono" - kako bi nas ismevao. To se obično tako prevodi, ali to je ona ista reč koja je opisivala šta je Ismail radio Isaku kada je izbačen iz kuće. Ta reč zapravo znači - da nas zlostavlja.

Jono: Nakon što ga je ona tako optužila, on se našao u zatvoru. Ovde se prvi put spominje mesto kao što je zatvor u Tori. Odjednom čitamo kako je upravitelju zatvora odjednom sve postalo lako da radi i sve je bilo blagoslovljeno dok je Josif bio zadužen za svoje dužnosti. Tako je Josif našao milost u očima upravitelja zatvora. Zatim je Josif postao sluga peharniku i pekaru, a oni su bili u zatvoru jer su na neki način uvredili faraona.

Nehemija: Peharnik je bio jedan od najvažnijih poslova u starim carstvima, a razlog je taj što je samo on mogao da otruje cara kada bi mu stavio otrov u čašu. Dakle, on je bio zvaničnik koji je imao najviše poverenja u carstvu. Kasnije vidimo u Knjizi proroka Nehemije da je on bio peharnik perzijskog cara, te je tako dobio dopuštenje da ide i izgradi jerusalimski zid. Jer je car imao najviše poverenja u tu osobu- peharnika. Takođe je i pekar bio veoma važan iz istih razloga.

Jono: Dakle, dok su oni bili u zatvoru, usnili su san, a kada ih je Josif ujutru video, pitao ih je zašto su tako natmureni. A oni su rekli da su sanjali, a nema nikoga ko bi mogao da im protumači snove. Josif im je na to odgovorio da je samo Bog taj koji tumači snove. *„Glavni peharnik je ispričao svoj san Josifu: „Sanjao sam da je ispred mene bila jedna vinova loza. Na toj lozi su bile tri mladice i na njoj su se pojavili izdanci. Zatim je procvetala i grožđe na njoj je sazrelo. U ruci mi je bio faraonov pehar, i ja sam uzeo grožđe i iscedio ga u faraonov pehar. Tada mu je Josif rekao: „Ovako glasi tumačenje: tri mladice predstavljaju tri dana. Za*

tri dana faraon će te izvesti iz zatvora i vratiće te u službu. Ti ćeš opet faraonu davati pehar, kao što je bilo i ranije kada si bio njegov peharnik. Ali seti me se kad ti bude dobro, pa me spomeni faraonu i izvedi me iz ovog zatvora.“

Kit: Nehemija, šta znači ova ideja o tome da ga se seti i spomene ga?

Nehemija: Na hebrejskom je setiti se i spomenuti jedna te ista reč. To su zapravo blago različiti oblici jedne reči. Kada se na hebrejskom nečega setite, to nije samo u intelektualnom smislu, nego nešto što treba aktivno da učiniš, dakle, da nešto zapamtiš. A kada se nešto spomene to znači da si to učinio rečima. Govoriti rečima naspram govora umom. Dakle, to je isti koncept, prvo se odvija u vašem umu, a onda preko vaših usta.

U stihu 14 imamo reči "zahar" i "hizkar". Prva je "seti me se", a druga je "spomeni me", ali obe su iz istog korena. Reč koja se pojavljuje u 2. Moj 3:15 jeste "zihri", koja dolazi iz istog korena, s tim što je "zihri" imenica, a "zahartani" i "hizkartani" su glagoli. Ali reč "zahartani" može da znači - "spomenućeš me", ali znači i "setićeš me se". Dok "hizkartani" samo znači - "spomenućeš me".

Jono: Kad je glavni pekar video da je Josif peharniku rekao dobre stvari, rekao mu je da je i on sanjao o korpi na njegovoj glavi. Josif mu je na to rekao: „*Ovako glasi tumačenje: tri korpe predstavljaju tri dana. Za tri dana faraon će te izvesti iz zatvora, pa će ti odrubiti glavu i obesice te na stub, a ptice će jesti tvoje meso.*“

Kit: Zašto u stihu 23 u engleskom prevodu Bibliji piše „*Ali glavni peharnik se nije setio Josifa, već ga je zaboravio.*“ Zašto spominje obe stvari, kako glasi to na hebrejskom?

Nehemija: Ovo može da se prevede kao da peharnik se nije setio Josifa, ali i nije spomenuo Josifa, ili pak da ga nije zapamtio. Sledeće što

piše jeste da ga je zaboravio. Ne spomenuti ili ne setiti se su antonimi reči zaboraviti.